

**«Χαῖρε δι' οὗ Θεσσαλονίκη χαίρει
Χαῖρε δι' οὗ Θετταλία χορεύει·
Χαίροις μάρτυς Δημήτριε»**

του Αρχιμανδρίτου Μιχαήλ Σταθάκη

Εάν η υμνολογία της Εκκλησίας μας μιλά για τη μνήμη του αγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του τροπαιοφόρου ως το νοητό έαρ το οποίο έφθασε μεσούσης της ανοίξεως, η μνήμη του αγίου Δημητρίου του μυροβλύτου είναι συνδεδεμένη με το άνθισμα των λουλουδιών του φθινοπώρου, των χρυσανθέμων.

Με χρυσά άνθη είναι καταστόλιστος ο άγιος Δημήτριος, εκείνος ο ιδιαίτερος και με ξεχωριστή χάρη άγιος. Και αλήθεια ποια άλλα άνθη θα ταίριαζαν σε εκείνον, ο οποίος είναι ο μοναδικός άγιος της Εκκλησίας μας, τον οποίο τιμούμε όχι μόνο μια ημέρα, αλλά οκτώ! Ποιος άλλος άγιος έχει δική του μεγάλη εβδομάδα, κατά μίμηση και αντιστοιχία της Μεγάλης Εβδομάδος των Παθών του Κυρίου μας;

Ήδη από τα βυζαντινά χρόνια, σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές, ψάλλονταν στη Θεσσαλονίκη επτά ημέρες πριν από την εορτή του αγίου Δημητρίου η σχετική ακολουθία της μεγάλης εβδομάδος του μαρτυρίου του. Τι είναι όμως αυτό που κάνει τον άγιο Δημήτριο να ξεχωρίζει ως φαινότατο αστέρι ανάμεσα στους υπόλοιπους φαινούς αστέρες του νοητού στερεώματος της Εκκλησίας μας και να τιμάται περισσότερο;

Ο άγιος Δημήτριος παρουσιάζεται από τους Πατέρες της Εκκλησίας μας ως ο κάλλιστος αθλητής, ο πιο σοφός, ο παρθένος, ο ευώδης, ο ηδύς, ο γλυκός, ο συμπαθής, ο φιλόπατρις. Είναι εκείνος που αξιώθηκε με το μαρτύριό του να μιμηθεί το Δεσποτικό Πάθος του Κυρίου. Όπως ο Χριστός μας πάνω στον Σταυρό, κεντήθηκε στην πλευρά του με λόγχη, έτσι και ο άγιος Δημήτριος δέχτηκε στην πλευρά του τα κεντήματα από τις λόγχες των δημίων στρατιωτών. Μεγάλη τιμή απολάμβαναν οι μάρτυρες της Εκκλησίας από τους πιστούς, όταν το μαρτύριό τους έμοιαζε με αυτό του Κυρίου μας. Γι' αυτό και ο άγιος Δημήτριος θα αναβλύσει από τις τρύπες των πληγών των πλευρών του μύρο, όπως οσμή ευωδίας απέπνεε το αναστημένο θεανδρικό Σώμα του Κυρίου Ιησού.

Γι' αυτό και ο άγιος Δημήτριος γίνεται το σκεύος της εκλογής, το δοχείο δηλαδή το οποίο επιλέγει το άγιο Πνεύμα για να κατοικήσει, γίνεται το αγγείο το οποίο δέχεται το μάννα και τρέφονται οι πιστοί και καθίσταται πολυτιμότερος και από το μανναδόχο αγγείο της Κιβωτού της Διαθήκης. Γι' αυτό και ο άγιός μας μοιάζει με υψίκορμο και ευωδιαστό κυπαρίσσι, από το οποίο στάζουν τα ουράνια και θεία δώρα. Είναι η καρπισμένη ελιά, η γεμάτη με τους καρπούς του θείου ελέους, εκείνη που έχει φυτευτεί στο σπίτι του Θεού. Είναι ο άγιος καθαρός σαν λευκό κρίνο. Το αθλητικό του αίμα είναι κόκκινο σαν τριαντάφυλλο. Σαν ευωδιαστό βότανο θεραπεύει και ιάται τον λαό. Είναι ο άγιος τερπνός παράδεισος και παρέχει τους καρπούς των χαρισμάτων. Είναι κήπος κλειστός γεμάτος με διάφορα ζωηφόρα φυτά. Είναι θεϊκό λιβάδι πλήρες ανθέων αρετών. Είναι ο άνθρωπος εκείνος που αν και βρίσκεται μέσα στον τάφο δίνει ζωή στους ανθρώπους, ευφραίνοντας και κατατέροντας τα επουράνια και αυτόν τον Δεσπότη Χριστό.

Αναρίθμητοι είναι εκείνοι οι ρήτορες, οι υμνογράφοι, οι πολιτικοί, οι στρατιωτικοί και οι αυτοκράτορες οι οποίοι καταθέτουν έργα τους ως εγκώμιο στον άγιο Δημήτριο. Ο Γεώργιος Σκυλίτζης, ο μοναχός Νικάσιος, ο άγιος Ευστάθιος Θεσσαλονίκης, ο Ιωάννης Σταυράκιος, ο Νικήτας Θεσσαλονίκης, ο Κωνσταντίνος Ακροπολίτης, ο Θεόδωρος Μετοχίτης, ο Μακάριος Χούμνος, ο Δημήτριος Χρυσολωράς, ο Κωνσταντίνος Αρμενόπουλος, ο πατριάρχης Φιλόθεος Κόκκινος, ο Νικηφόρος Γρηγοράς, οι άγιοι Νικόλαος Καβάσιλας και Γρηγόριος ο Παλαμάς, ο Ισίδωρος Γλαβάς, οι Γαβριήλ και Συμεών Θεσσαλονίκης, ο Θεόδωρος Πρόδρομος, ο Μέγας Ρήτωρ του Πατριαρχείου Μανουήλ Κορίνθιος, ο πατριάρχης Αθανάσιος Γ' ο Πατελλάρος, ο Κύριλλος Λαυριώτης, ο Ιωσήφ Τυρνόβου, ο Μακάριος Χριστιανόπουλος και ο Μητροφάνης Γρηγοράς, είναι μόνο μερικοί από αυτούς!

Τέσσερα είναι τα στοιχεία για τα οποία κάνουν εκτενή λόγο οι προαναφερθέντες, αλλά και κατά κοινή ομολογία χαρακτηρίζουν τον άγιο Δημήτριο· η μυροβλυσία και οι θεραπείες· τα θαύματα του αγίου· η

παγκοσμιότητά του και η αγάπη του για την πατρίδα του. Ας τα δούμε αναλυτικότερα.

Ήδη από τον 9^ο αιώνα έχουμε τις πρώτες αναφορές για το μύρο που έτρεχε από τον τάφο του αγίου. Πλήθη πιστών συνέρρεαν για να συλλέξουν από αυτό και να θεραπευτούν από ανίατες ασθένειες. Ο ιστορικός Νικήτας Χωνιάτης καθώς και ο Ιωάννης Αναγνώστης αναφέρουν πως την εποχή τους, τον 11^ο αιώνα, το μύρο ήταν τόσο πολύ που γέμιζαν «καδία» κουβάδες δηλαδή και το άδειαζαν στη θάλασσα. Κάποτε ο νεωκόρος του αγίου Δημητρίου, εξ' αιτίας του πλήθους του κόσμου που συνέρρεε στο ναό, έκλεισε τους κρουνοί που οδηγούσαν το μύρο από τον τάφο του αγίου στο ναό. Τότε ο άγιος αφού εμφανίστηκε επέπληξε τον νεωκόρο και όταν άνοιξαν ξανά τους κρουνοί, το μύρο έφθασε μέχρι το λιμάνι της Θεσσαλονίκης και χυνόταν στη θάλασσα! Ο Συμεών Λογοθέτης ο Μεταφραστής αναφέρει πως ο κόσμος έχριε με μύρο τα μάτια, το κεφάλι ή όπου αλλού είχε πρόβλημα και θεραπευόταν.

Από τον 10^ο αιώνα ο άγιος Δημήτριος εδραιώνεται πλέον ως ιαματικός άγιος με οικουμενική εμβέλεια, ιδιότητα που σχετίζεται με την καθιέρωση του ναού του ως ένα από τα μεγαλύτερα προσκυνήματα της χριστιανικής οικουμένης. Είναι χαρακτηριστικό ότι από τον 10^ο – 12^ο αιώνα τρεις αυτοκράτορες συνδέονται άμεσα με σωστικές παρεμβάσεις του αγίου Δημητρίου ή καταφεύγουν στον τάφο του για να θεραπευθούν από διάφορες ασθένειες. Πρόκειται για τον Λέοντα Στ' τον Σοφό, τον Μιχαήλ Δ' τον Παφλαγόνα και τον Μανουήλ Α' τον Κομνηνό.

Διάφορα άλλα αγιολογικά κείμενα καταγράφουν σωστικές παρεμβάσεις ή και ιάσεις του αγίου στην Καρχηδόνα, στην Κωνσταντινούπολη και σε άλλα μέρη του τότε γνωστού κόσμου. Γι' αυτό ο άγιος είναι οικουμενικός άγιος. Ο Κωνσταντινουπολίτης Τιμαρίων, φθάνοντας στη Θεσσαλονίκη για να προσκυνήσει κατά την εορτή του αγίου, αναφέρει πως υπήρχε όχλος ανθρώπων όχι μόνο ντόπιων, αλλά από παντού· Έλληνες, Μυσοί, Βαλκάνιοι, Σκύθες, Ιταλοί, Ίβηρες (Ισπανοί), Λυσιτανοί, Κέλτες και άνθρωποι που κατοικούν πίσω από τις Άλπεις! Στις αγρυπνίες δε που τελούνταν την εβδομάδα πριν από την εορτή του αγίου πλήθη μοναχών και μοναζουσών, ιερέων, αρχιερέων και ψαλτών ανέπεμπαν με ιδιαίτερο ρυθμό και τάξη ύμνους στον μεγαλομάρτυρα Δημήτριο.

Όσο για τη αγάπη του στην πατρίδα του Θεσσαλονίκη αρκεί να διαβάσει κανείς τα δύο ογκώδη βιβλία που περιγράφουν τα πολιουχικά θαύματα του αγίου Δημητρίου. Είναι εκείνος που πρωτοστατεί στις μάχες· είναι εκείνος που πολεμά με τη φαρέτρα του από τα τείχη της Θεσσαλονίκης τους εχθρούς· είναι εκείνος που οδηγεί τον στρατό κατά των Αβάρων· είναι εκείνος που σκοτώνει τον Βούλγαρο Σκυλογιάννη· είναι εκείνος που στις 26 Οκτωβρίου του 1912 ελευθερώνει τη

Θεσσαλονίκη από τους Τούρκους και είναι αυτός που στις 26 Οκτωβρίου του 1944 ελευθερώνει την πρωτεύουσα της Μακεδονίας από τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής!

Είναι εκείνος που άγρυπνος περιπολεύει στη Θεσσαλονίκη και τις πόλεις όπου τιμάται ως πολιούχος. Είναι εκείνος που σύμφωνα με τον άγιο Νικόλαο Καβάσιλα είναι ανώτερος των προφητών, διότι εκείνοι περίμεναν τον Χριστό ενώ ο άγιος κήρυξε ότι ήλθε και πως θα ξαναέλθει σε δόξα. Είναι εκείνος που αναδείχθηκε ισχυρότερος σε καρτεριά και υπομονή στις δοκιμασίες από τον Ιώβ, τον Αβραάμ, τον Ισαάκ, τον Ιακώβ, τον Ιωσήφ ακόμα και από αυτόν τον Πρόδρομο και τους Αποστόλους. Είναι ο πάντων ανθρώπων βέλτιστος, ο προφήτης, ο απόστολος, ο μάρτυς, ο παρθένος, ο διδάσκαλος, ο άγγελος, ο μιμητής του Θεού Πάθους. Είναι ο φιλόπολις και σωσίπατρις μάρτυς· ο αγαπών και φυλάσσων τους αληθείς ικέτας του!